

130 év professzionális növényvédelem Bulgáriában

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.01.2026 Брой: 1/2026

Hagyományosan január 16-án a Plovdivi Agrár Egyetem Növényvédelmi és Agroökológiai Karán tartják a Növényvédelmi Szakember Napját. Ez az év különleges, hiszen a szervezett növényvédelmi tevékenység 130. évfordulóját ünnepli Bulgáriában. Egy kihívásokkal és nehézségekkel teli történelem, amelynek fő küldetése továbbra is a növényfajok sokféleségének védelme és megőrzése egy instabil és rendkívül dinamikus klímájú és fitoszainitárius környezetben.

A „Védd a növényeket – őrizd meg az életet” mottóval zajló ünnepséget a Plovdivi Agrár Egyetem felújított és korszerűen felszerelt 7. előadótermében tartják, amely a Kar első dékánjának, Prof. Dobri Burov PhD-nak a nevét viseli.

A növényvédelem kulcsfontosságú tényezője a modern és fenntartható mezőgazdaságnak, amely versenyképes a folyamatos klímaváltozás, gazdasági és társadalmi változások dinamikus környezetében. Évek során funkciói fejlődtek, és egy szőlőültetvények specifikus kártevője elleni szabályozott megoldásból fokozatosan átvette a globális kihívások, mint például a klímaváltozás, a biodiverzitás csökkenése, és mindenekelőtt a növények egészségi állapotának fenntartása feladatát, amelyek minden élet, az ökoszisztémák működése és az élelmiszer-biztonság alapját képezik.

Kezdetben volt a szőlő...

A távoli 1884-ben megjelent Bulgáriában a filoxéra – a „szőlőpestis” – a borászatunkat valaha sújtó legpusztítóbb csapás. Néhány éven belül a vidin-i, lom-i, vracasai régiók és mások szőlőültetvényeinek nagy részét elpusztította. A filoxéra nyugatról keletre, majd a Balkán-hegységen keresztül délre vezető útját piros szövetcsíkokkal jelölték meg, amelyeket a beteg szőlőültetvény felett magasra emeltek. Ez a „front” végigsöpört egész Bulgárián, és 1897-ben 1 150 000 holdnyi szőlőültetvényről 1919-re a terület 434 000 holdra csökkent. A filoxéra megjelenése sürgős intézkedéseket tett szükségessé: I. Ferdinánd cár 1896. január 16-i rendeletével elfogadták a „Törvényt a filoxéra-fertőzés (szőlőpestis) elleni intézkedésekről és az általa elpusztított szőlőültetvények helyreállításáról”. Pontosan ezzel a törvénnyel vetették meg hazánkban a növényi kártevők elleni harc és a növényvédelmi tevékenységek hivatalos kezdetét.

A növényvédelmi tevékenység szabályozása Bulgáriában

Számos törvény követte, amelyek jogilag szabályozzák az ország növényvédelmi tevékenységét:

- A mezőgazdasági termelés javításáról és a szántóföldi tulajdon védelméről szóló törvény – 1925, amely szabályozza a mezőgazdasági termékek behozatalának karantén intézkedéseit;
- 1930-ban fogadták el az első önálló törvényt, amely szabályozza a növények betegségektől és kártevőktől való védelmét, és III. Borisz cár 1933. április 10-i 21. számú rendeletével ratifikálták a Római Nemzetközi Növényvédelmi Egyezményt 1929-ből.

Az évek során nem volt központi struktúra az ország összes növényvédelmi tevékenységének végrehajtására. A Római Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény 1951-ben meghatározott követelményeinek megfelelően 1991-ben a Nagykövetséggyűlés ratifikálta a Nemzetközi Egyezményt, és ezzel a tettel lehetővé tette egy nemzetközi színvonalú szolgálat létrehozását.

A Minisztertanács 1992. július 15-i 131. számú rendelete, valamint az azt követő Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Miniszter 1992. október 14-i rendelete alapján létrehozták a Nemzeti Növényvédelmi Szolgálatot (NPPS). Az 1997-es Növényvédelmi Törvény és a 2001-es kiegészítő törvény elfogadása megerősíti és intézményesíti a Szolgálatot, mint a növényvédelem területén a felügyeleti és szabályozási funkciók gyakorlásának egyetlen hivatalos állami hatóságát. Az EU külső fitosanitárius határaként az NPPS erőfeszítéseket tett a jogszabályok összehangolására a Közösséggel olyan területeken, mint a növényvédő szerek biológiai vizsgálata és engedélyezése, az ökológiai gazdálkodás, a fitosanitárius ellenőrzés, a Pesticidek Ellenőrzésének Központi Laboratóriuma és a regionális kártevőellenőrző laboratóriumok.

2021-ben létrehozták a Bolgár Élelmiszer-biztonsági Hatóságot (BFSA) mint az élelmiszer-biztonság és -minőség ellenőrzésének egyetlen hatóságát a Bolgár Köztársaságban. Fő funkciója a nemzeti és európai ellenőrzési követelmények betartásának felügyelete a következő területeken:

- élelmiszer-biztonság és -minőség, élelmiszer-kiegészítők és italok;
- állatorvostudomány és állatjólét;
- növényvédelem és műtrágyák;
- fitosanitárius ellenőrzés;
- takarmány-ellenőrzés;
- növényi és állati eredetű nyersanyagok és termékek határellenőrzése, és mások.

A növényegészség fogalma mint a növényvédelem jövője

Az elmúlt évtizedben mély átalakulás tanúi voltunk a növényvédelem megértésében. A magas egészségi állapotú növénytermelés elérése egy instabil és rendkívül dinamikus klímájú és fitosanitárius környezetben más megközelítést igényel a növényvédelemben, és annak fókuszának eltolását a kizárólag vegyi védekezés korából az Integrált Kártevőgazdálkodás (IPM) felé. Ez egy átfogó és környezetbarát megközelítés a kártevők kezelésében a mezőgazdasági rendszerekben, amely többféle védekezési módszer – kulturális, biológiai és vegyi gyakorlatok – stratégiai integrálását foglalja magában, hogy a kártevőpopulációkat a gazdasági kárküszöb alatt tartsák. Ennek eredményeként minimalizálódnak a környezetre és az emberi egészségre jelentett kockázatok. Az IPM különös hangsúlyt fektet a megelőző intézkedésekre, a monitorozásra és a kárküszöbök alapján történő döntéshozatalra.

A mezőgazdasági területek csökkenésének valós kockázata, a klímaváltozás, a biodiverzitás csökkenése és a bolygó szennyezése, valamint a globális szinten folytatott sikertelen klímapolitika új választások elé állítja a gazdálkodókat.

A Talajmonitorozási Irányelv – egészségesebb és ellenállóbb talajokért Európában

A növényvédelem a növényegészség tágabb fogalmának összetevőjévé válik, amely magában foglalja a magvetés talajának egészségét, a talajban található mikroorganizmusok és tápanyagok komplexumát, a mag jellemzőit, beleértve a gazdaságilag fontos betegségekkel és kártevőkkel szembeni rezisztenciát vagy toleranciát, az új gazdálkodási gyakorlatok alkalmazását a növénytermesztésben, mint például a vegyes termesztés, a csapdaültetvények, a virágzó növények sávjai, a mulcsolás és mások, amelyek elősegítik a hasznos organizmusokat, és elriasztó vagy gátló hatással vannak a károsakra.

A modern növényvédelem a precíziós mezőgazdaság része, amely lehetővé teszi a távoli monitorozási módszereket, innovatív eszközöket a kártevő- és betegségnyomás kezelésére, biológiai ellenőrző ágenseket és a maximális környezetvédelem.

A jól képzett szakemberek szükséges szakmai kapacitásának fejlesztése, akik szoros együttműködésben dolgoznak tudósokkal, az egyetemi oktatással és a termelők, feldolgozók és kereskedők ágazati szervezeteivel, fontos lépés hazánk növényvédelmi átalakításának megvalósításában.

A növényvédelmi szakemberek szakmai ünnepe és a növényvédelmi tevékenység 130 éves évfordulója alkalmából 2026. január 16-án a Plovdivi Agrár Egyetemen ünnepséget tartanak a **„Védd a növényeket – őrizd meg az életet”** mottóval

a következő PROGRAM szerint:

13:00 - 13:30 Regisztráció és kávé

13:30 - 14:00 Hivatalos megnyitó és üdvözlő beszédek

14:00 - 14:20 „130 év növényvédelem Bulgáriában – rövid történelmi áttekintés és aktuális trendek”, Prof. Olya Karadjova PhD, a BFSA ügyvezető igazgató-helyettese

14:20 -14:40 „A mezőgazdaság versenyképessége és a bolgár eredetű élelmiszer biztosítása – a növényvédelem szerepe”, Neli Yordanova, a Bolgár Növényvédelmi Ipari Szövetség (ARIB) főigazgatója

14:40 - 15:00 „130 év növényvédel